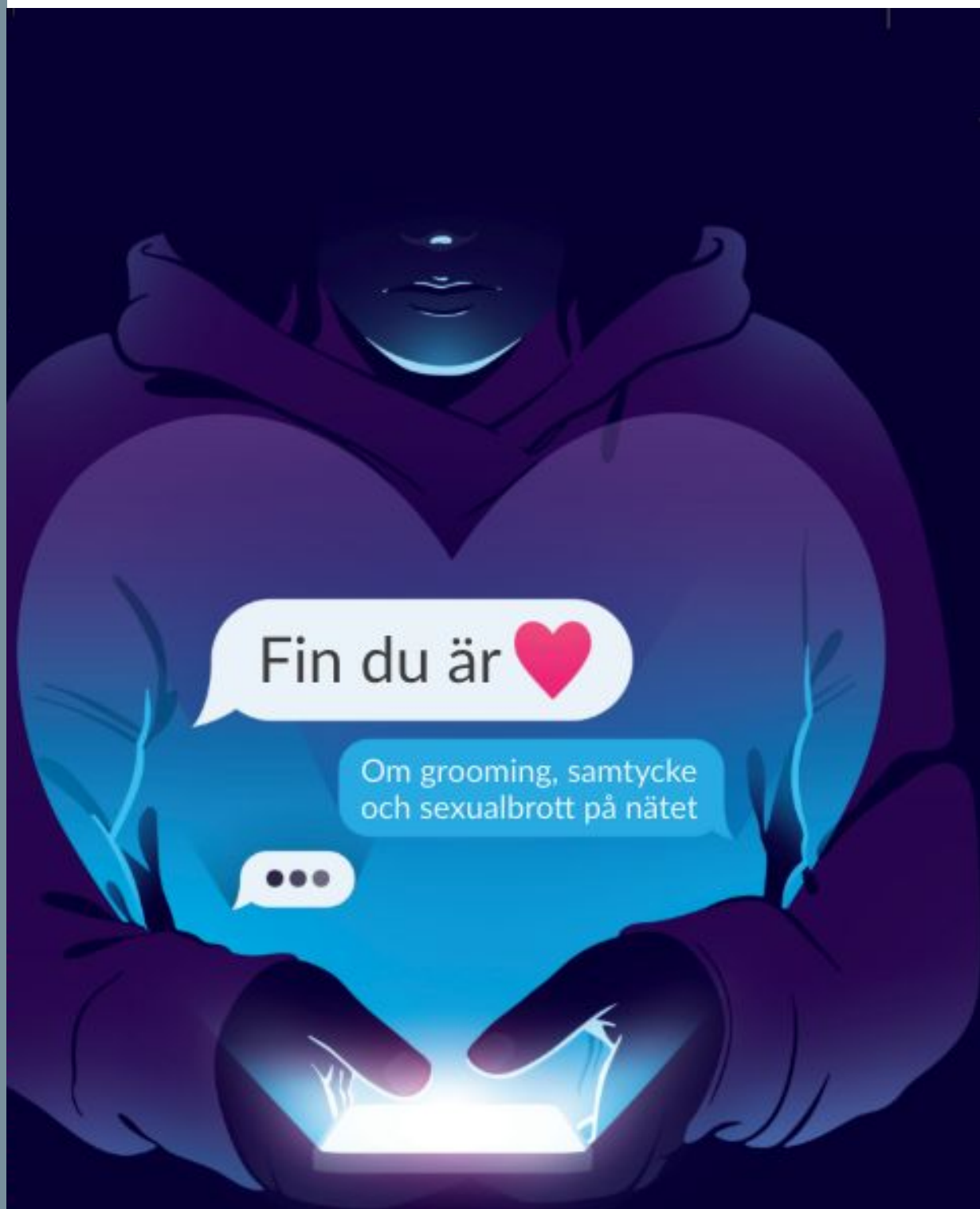

Skolmaterial

av Emma Carlström

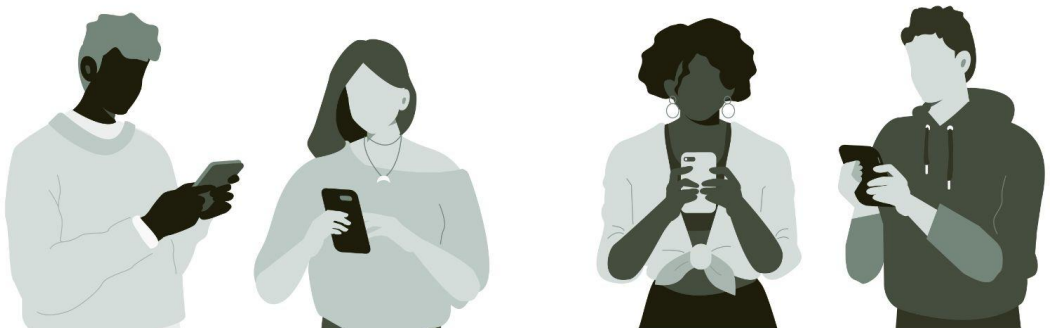

CAROLINE ENGVALL

BONNIER
CARLSEN

Innehållsförteckning

- s. 3 Förord
- s. 4 Förslag på brev till vårdnadshavare
- s. 5-7 Läroplanen
- s. 8-9 Nudes överallt
- s. 10-11 Vad fin du är
- s. 12-13 I give you one hour
- s. 14-15 Någon såg mig
- s. 16-17 Du vet vad jag kan göra med den här filmen, va?
- s. 18-20 Det var aldrig meningen att bilderna skulle komma ut
- s. 21-22 Jag blev totalt star struck
- s. 23-24 Det var inte jag som började ...
- s. 25-26 Hur vill du att jag ska stå?
- s. 27-28 Exempel på sexualbrott på nätet
- s. 29-30 Dilemman
- s. 31-32 Ta ställning till påståenden
- s. 33 Samtycke
- s. 34 Bra och dåliga hemligheter

Förord

Jag som gjort denna lärarhandledning heter Emma Carlström och jag jobbar som förstelärare på en skola i Örebro. Jag brinner lite extra för värdegrundsfrågor kring hur barn och unga har det på nätet.

Den här lärarhandledningen innehåller tips och förslag på hur du kan ta dig an den viktiga boken *Fin du är* tillsammans med elever. Ni kan läsa hela eller välja ut några av berättelserna.

Sexualitet, samtycke och relationer är ett kunskapsområde som står med i skolans läroplan, Lgr 22. Det är ett kunskapsområde som visar på vikten av att sexualitet och relationer präglas av samtycke.

Kunskapsområdet ingår i de inledande delarna av läroplanen samt i flera kursplaner, vilket gör området till ett gemensamt ansvar för alla lärare. Lärare kan arbeta i sitt ämne samt ämnesövergripande, ha enskilda lektioner eller temadagar på skolan. Det är viktigt att även arbeta med dessa frågor i vardagen när de uppkommer initierat av eleverna, i aktuella händelser i media eller vid kränkningar.

Som lärare upplever jag att ett sätt att ta sig an dessa viktiga frågor är att använda sig av skönlitteratur. Det ger eleverna en möjlighet att diskutera, dela med sig och få kunskap men samtidigt värna om sin egen integritet genom att inte behöva dela med sig av saker som kan upplevas privata eller känsliga. Försök att som lärare att skapa en balans mellan risk- och friskperspektivet. Lyft även det positiva med nätet.

Det kan sitta elever i ditt klassrum med omsorgsfullt gömda hemligheter. Om du som lärare får till dig från en elev att något hänt dem eller en vän

- Lyssna och var närvarande
- Lyft bort skammen, det är aldrig den som utsatts för brott som bär skulden även om de skickar bilder av nyfikenhet, ersättning, bekräftelse, kärlek eller hot
- Dölj dina egna känslor
- Bekräfta modet
- Ta redan på vad du behöver för att hjälpa vidare (ta hjälp av elevhälsan och eventuell handlingsplan som finns på skolan)
- Fortsätt vara en viktig vuxen, håll det du lovar

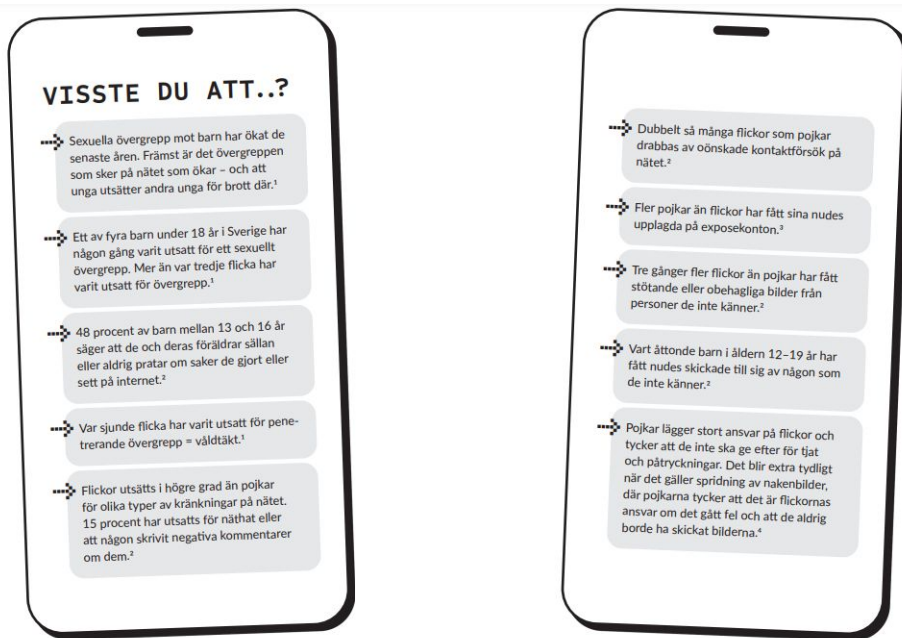
Med önskan om engagerande och lärorika lektioner!

Emma Carlström

Brev till vårdnadshavare

I skolan kommer vi att läsa boken *Fin du är* (Caroline Engvall) som handlar om grooming, samtycke och sexualbrott på nätet.

I förordet till boken skriver författaren Caroline Engvall;

“Nätet är en fantastisk plats – och du ska ha kul på sociala medier, när du gejmar och träffar nya vänner. Men nätet kan också vara en plats för hot, hat, utpressning och andra saker som kan göra ont i magen. Saker du kanske skäms för att berätta om och gömmer långt inom dig. Vilket i sin tur kan leda till att du mår dåligt. Nätet är ingen gråzon. Precis som i den fysiska världen ska du inte behöva stå ut med att få nudes, bli hotad eller uthängd på konton vars innehåll sprids med blixstens hastighet över nätet. Jag som skriver den här boken har mött hundratals barn som varit med om obehagliga saker och brott på nätet. Det är deras berättelser som har format den här boken. I några av berättelserna är ålder och kön ändrade av hänsyn till den som utsatts - men allt har hänt någon. Du som läsare är inte ensam om att ha varit med om jobbiga saker online. Du bär inte skammen.”

Vi på skolan har ett uppdrag att lyfta dessa viktiga frågor.

“Skolans uppdrag

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke.”

Hör av er till oss om ni undrar något och möt gärna upp eventuella tankar och frågor hemma. Kom ihåg att aldrig skuldbelägga ditt barn om hen utsatts för brott. Hen kan ha skickat bilder av nyfikenhet, bekräftelse, kärlek, för att hen fått ersättning eller blivit hotad.

Kapitel 1 och 2, Lgr 22

“Skolans uppdrag

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.”

“Skolans mål är att varje elev

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet,
- tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen ... “

“Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck”

På [skolverkets](https://www.skolverket.se) hemsida kan man läsa att internationell forskning visar att några framgångsfaktorer i undervisningen om *sexualitet, samtycke och relationer är att den “är läroplansbaserad och ledd av lärare med olika kompetenser, utgår från elevernas behov och tar ett helhetsgrepp om ämnesområdet.”*

På hemsidan finns mer material att fördjupa sig i som lärare.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/sexualitet-samtycke-och-relationer-i-undervisningen>

Centralt innehåll, Lgr 22

Ämnesområdet finns även med i de olika kursplaner. Några ämnen har ett tydligare ansvar. Här kommer exempel från det centrala innehållet för åk 7-9 i några av de ämnen eleverna ska få undervisning i.

Bild

Bildframställning

- Rättigheter och skyldigheter samt etiska frågeställningar vid användning och spridning av bilder. Eventuella konflikter mellan yttrandefrihet och integritet vid användning och spridning av bilder.

Bildanalys

- Bilder som behandlar identitet och maktrelationer, till exempel sexualitet, etnicitet och kön. Hur dessa perspektiv gestaltas och konstrueras.

Biologi

Kropp och hälsa

- Hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av levnadsförhållanden, kost, sömn, motion, stress och beroendeframkallande medel samt hur hälsoproblem kan begränsas på individ- och samhällsnivå.
- Människans reproduktion, sexualitet och identitet samt frågor om relationer, kärlek, ansvar, samtycke och ömsesidighet. Sexuellt överförbara sjukdomar och preventivmedel.

Systematiska undersökningar och granskning av information

- Informationssökning, kritisk granskning och användning av information som rör biologi. Argumentation och ställningstaganden i aktuella frågor som rör miljö och hälsa.

Samhällskunskap

Individer och gemenskaper

- Människors identiteter, ekonomiska resurser och möjligheter i samhället och hur dessa kan påverkas av bland annat socioekonomisk bakgrund, kön, ålder och etnicitet. Begreppen makt, rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.

Rättigheter och rättsskipning

- Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen och internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Friheter, rättigheter och skyldigheter i demokratiska samhällen. Dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter, till exempel gränsen mellan yttrandefrihet och kränkningar i sociala medier.
- Rättssystemet i Sverige och principer för rättssäkerhet. Möjliga orsaker till och konsekvenser av olika typer av kriminalitet, till exempel korrruption, våldsbrott, sexualbrott och hedersrelaterat våld och förtryck. Kriminalvårdens uppgifter.

Samhällskunskap fortsättning

Information och kommunikation

- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.

Granskning av samhällsfrågor

- Kritisk granskning av information, ståndpunkter och argument som rör samhällsfrågor i såväl digitala medier som i andra typer av källor.

Svenska

Läsa och skriva

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syfte, avsändare och sammanhang. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.

Tala, lyssna och samtala

- Olika former av samtal. Att delta aktivt, uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera och bemöta argument.

Texter

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Språkbruk

- Språkbruk, yttrandefrihet och integritet i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

Informationssökning och källkritik

- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Ämnesområdet *sexualitet, samtycke och relationer* finns även med i det centrala innehållet i kursplanen för bland annat historia, religion, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, slöjd, engelska, matematik, teknik.

Källa:

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/loroplan-och-kursplaner-for-grundskolan>

Nudes överallt

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

Exempelvis: *nudes, samtycke, spam, utbyta en blick, blocka, harkla sig, notis, gröpa ur*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Filmtips

Te och samtycke

<https://www.youtube.com/watch?v=6i0JAfxbbKc>

Att diskutera:

- Vad betyder ordet samtycke?
- Hur vet man att man fått någons samtycke?
- Vad säger lagen om att skicka nudes?
- Varför tror du/ni det är svårt för många att berätta för en vuxen om att man fått nudes?
- Vad kan man göra om man själv eller en kompis fått obehagliga bilder eller filmer skickat till sig?
- Vem skickar nudes? Är det bara "någon gubbe i nån källare" som gör det?
- Vad tror du/ni att Dana aldrig kommer berätta och varför?

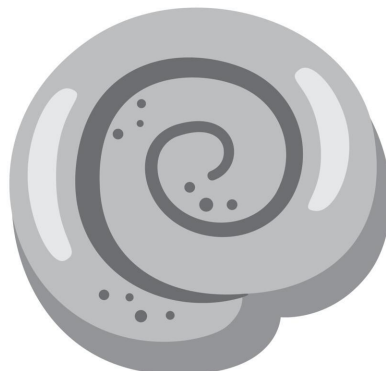
Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Nudes överallt

1. Vad betyder ordet samtycke?
2. Hur vet man att man fått någons samtycke?
3. Vad säger lagen om att skicka nudes?
4. Varför tror du/ni det är svårt för många att berätta för en vuxen om att man fått nudes?
5. Vad kan man göra om man själv eller en kompis fått obehagliga bilder eller filmer skickat till sig?
6. Vem skickar nudes? Är det bara "någon gubbe i nån källare" som gör det?
7. Vad tror du/ni att Dana aldrig kommer berätta och varför?

Vad fin du är

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

Exempelvis: *grooming, avatar, lockigt surfhår, en bubblande kolsyreström löper genom kroppen, dröjer, duger, ångest*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Filmtips

Osynliga sår; Grooming

<https://urplay.se/program/226225-osynliga-sar-grooming>

Diskutera tillsammans innehållet på s. 30-31, *Så kan grooming gå till.*

Att diskutera:

- Vad betyder grooming?
- Varför tycker Elin så mycket om Valle till en början?
- Vad händer när Valle fått första nakenbilden?
- Beskriv hur Elin mår när Valle börjat hota henne?
- Vad gör Elins mamma när hon upptäcker vad Elin blivit utsatt för?
- Vem bär skulden för det som hänt?
- Kan alla kön drabbas av grooming och andra brott på nätet?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Vad fin du är

- Vad betyder grooming?
- Varför tycker Elin så mycket om Valle till en början?
- Vad händer när Valle fått första nakenbilden?
- Beskriv hur Elin mår när Valle börjat hota henne?
- Vad gör Elins mamma när hon upptäcker vad Elin blivit utsatt för?
- Vem bär skulden för det som hänt?
- Kan alla kön drabbas av grooming och andra brott på nätet?

I give you one hour

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under lösningen.

Exempelvis: *dämpad röst, ljumskar, flirta, raseri, pressa på pengar, Elfenbenskusten*

Översätt chattarna från engelska till svenska när ni läser.

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

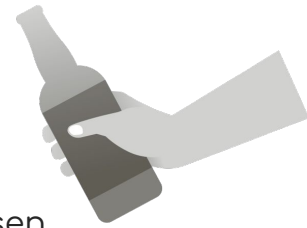
Att diskutera:

- Beskriv hur Kim verkar må i början av berättelsen.
- Varför tror du/ni att han skickar en nude till Jennie?
- Vad hotar Jennie att göra när han skickat bilden?
- Varför sätter Jennie tidspress på Kim tror du/ni?
- Hur försöker Kim att lösa situationen?
- Vad gör mamma när hon får reda på vad som hänt?
- Vem tror du/ni att Jennie är?
- Vad kan man göra om man blir pressad på pengar?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

I give you one hour

- Beskriv hur Kim verkar må i början av berättelsen.
- Varför tror du/ni att han skickar en nude till Jennie?
- Vad hotar Jennie att göra när han skickat bilden?
- Varför sätter Jennie tidspress på Kim tror du/ni?
- Hur försöker Kim att lösa situationen?
- Vad gör mamma när hon får reda på vad som hänt?
- Vem tror du/ni att Jennie är?
- Vad kan man göra om man blir pressad på pengar?

Någon såg mig

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under lösningen.

Exempelvis: *flackande ljus, komplimanger, bekräftelse, tystnadsplikt, initiativ, kåt, beroendeframkallande*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Att diskutera:

- Varför tror du/ni att Noor skickar nakenbilder till Lukas?
- Hur kändes det för Noor att skicka nakenbilder?
- På vilket sätt skadar sig Noor?
- Vad menar kuratorn med att man börjar "flytta sina gränser"?
- Varför skickar man bilder på nätet tror du/ni?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Någon såg mig

- Varför tror du/ni att Noor skickar nakenbilder till Lukas?
- Hur kändes det för Noor att skicka nakenbilder?
- På vilket sätt skadar sig Noor?
- Vad menar kuratorn med att man börjar "flytta sina gränser"?
- Varför skickar man bilder på nätet tror du/ni?

Du vet vad jag kan göra med den här filmen, va?

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

Exempelvis: *ignorera, skift, tinningar, skälva, barnpornografi, övertalad, pressad, övergrepp*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Att diskutera:

- Varför addar Ester Kevin?
- Ester ignorerar Kevin i början men sen skickar hon en bild, varför?
- Vem var Kevin?
- Varför tror du/ni att unga inte berättar om att de blivit utsatta på nätet?
- Hur kan det kännas att vara utsatt för brott?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Du vet vad jag kan göra med den här filmen, va?

- Varför addar Ester Kevin?
- Ester ignorerar Kevin i början men sen skickar hon en bild, varför?
- Vem var Kevin?
- Varför tror du/ni att unga inte berättar om att de blivit utsatta på nätet?
- Hur kan det kännas att vara utsatt för brott?

Det var aldrig meningen att bilderna skulle komma ut

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

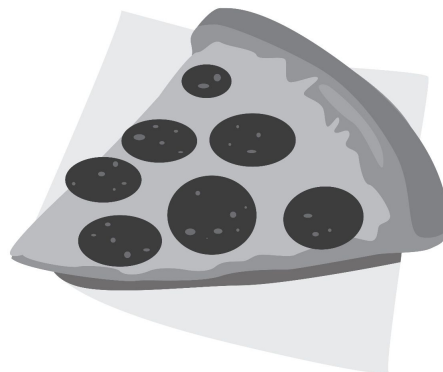
Exempelvis: *expose- och gossipkonto, olaga integritetsintrång, förtroende*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Att diskutera:

- Vad är expose- och gossipkonton?
- Vad betyder olaga integritetsintrång?
- Vad hade någon lagt upp på *Vallåskolan bitches*?
- Varför vill inte Enzo berätta för sina föräldrar?
- Vad kan man göra om man får veta något i förtroende av en vän, något som vännen mår dåligt över?
- Hur kan man stoppa exposekonton?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

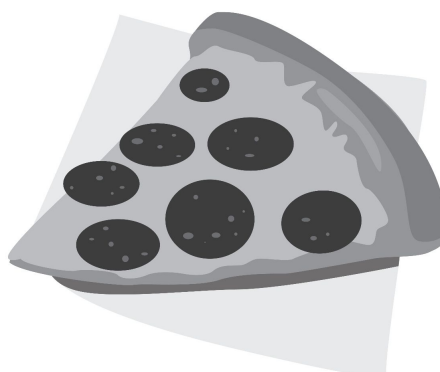
Det var aldrig meningen att bilderna skulle komma ut

- Vad är expose- och gossipkonton?
- Vad betyder olaga integritetsintrång?
- Vad hade någon lagt upp på *Vallåskolan bitches*?
- Varför vill inte Enzo berätta för sina föräldrar?
- Vad kan man göra om man får veta något i förtroende av en vän, något som vännen mår dåligt över?
- Hur kan man stoppa exposekonton?

När kan det vara olagligt att fota eller filma någon? *Ringa in.*

på gatan	i duschen	på stranden	i skogen
på toaletten	på en fest	i ett omklädningsrum	
på en träning	i skolan	vid en olycka	

Fakta:

Ingen får sprida en bild på någon i en privat eller utsatt situation, till exempel en nakenbild, någon som är full, en bild tagen på toaletten, i en dusch eller i ett omklädningsrum. Det kan handla om olaga integritetsintrång.

Det är okej att fotografera/filma någon:

- på en allmän plats
- folk på en gata
- på en strand
- på en lekplats
- inomhus om du bett om lov

Men man får inte fota eller filma på allmän plats om man kränker någon eller stör någon på ett hänsynslöst sätt.

Källor:

4 kap. 6a § kränkande fotografering

Kränkande fotografering En uppföljning av lagens tillämpning, 2019 BRÅ

Jag blev totalt star struck

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

Exempelvis: *star struck*, *förhoppning*, *halvtaskigt*, *uppspelt*, *omedelbart*, *uppfodrande*, *våldtäkt*, *samlag*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Att diskutera:

- Vem är Emil?
- Vad drömmer Hanna om att bli?
- Vad händer hemma hos Emil?
- Vad betyder sexuella övergrepp?
- Vad kan hända i kroppen när man blir utsatt för övergrepp?
- Vad betyder *victim blaming*?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

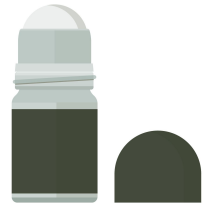
Jag blev totalt star struck

- Vem är Emil?
- Vad drömmer Hanna om att bli?
- Vad händer hemma hos Emil?
- Vad betyder sexuella övergrepp?
- Vad kan hända i kroppen när man blir utsatt för övergrepp?
- Vad betyder *victim blaming*?

Det var inte jag som började ...

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

Exempelvis: *explosion av ilska, hämnd, triumferande, hämndporr, stå för sina handlingar, straffmyndig, skam, skuldkänslor*

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

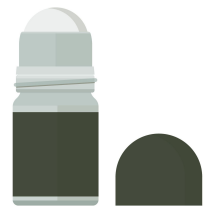
Att diskutera:

- Vad har Antonio och Lilly för relation?
- Vad gör Antonio för att hämnas på Lilly?
- Vad skickar Antonio för "present" till Lilly efter idrottslektionen?
- Vad betyder olaga integritetsintrång?
- Hur känner sig Antonio när mamma får reda på vad han har gjort?
- Vad är skam?
- När känner man skuldkänslor och hur kan det kännas?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Det var inte jag som började ...

- Vad har Antonio och Lilly för relation?
- Vad gör Antonio för att hämnas på Lilly?
- Vad skickar Antonio för "present" till Lilly efter idrottslektionen?
- Vad betyder olaga integritetsintrång?
- Hur känner sig Antonio när mamma får reda på vad han har gjort?
- Vad är skam?
- När känner man skuldkänslor och hur kan det kännas?

Hur vill du att jag ska stå?

Förslag på hur ni kan arbeta med kapitlet

Läs kapitlet enskilt, i par eller tillsammans. Prata om svåra ord eller uttryck före eller under läsningen.

Exempelvis: *hyvlat på, förväntansfull, concealer, utnyttjande av barn för sexuell posering, dubbla känslor*

Dubbla känslor kan exempelvis innebära att det är kul och pirrigt att åka berg- och dalbana, men samtidigt läskigt och spännande. På nätet kan det innebära att man träffar någon man gillar. Om den personen sedan gör något man tycker är obehagligt kan man vilja vara till lags och inte göra personen besviken.

När ni har läst kapitlet kan ni diskutera frågorna nedan tillsammans eller låta eleverna svara enskilt först för att sedan dela med sig i par och slutligen lyfta allas tankar i en helklassdiskussion.

Att diskutera:

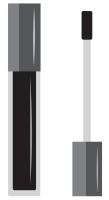
- Vad får Sofia och Inez för meddelande?
- Vad är syftet med gruppen de addas till?
- Varför tror du/ni att Inez känner dubbla känslor när hon tar av sig tröjan?
- Hur reagerar pappa när han kommer hem?
- Vem var Sara egentligen?
- Vad betyder utnyttjande av barn för sexuell posering?

Frågorna finns även på nästa sida så att eleverna kan arbeta enskilt eller i par.

Läs igenom s. 99-100 tillsammans och prata om var man kan få stöd och hjälp om något hänt.

Hur vill du att jag ska stå?

- Vad får Sofia och Inez för meddelande?
- Vad är syftet med gruppen de addas till?
- Varför tror du/ni att Inez känner dubbla känslor när hon tar av sig tröjan?
- Hur reagerar pappa när han kommer hem?
- Vem var Sara egentligen?
- Vad betyder utnyttjande av barn för sexuell posering?

Exempel på sexualbrott på nätet

Vad innebär brotten? (s. 101 - 103)

Sexuellt ofredande

Grooming/kontakt med barn i sexuellt syfte

Utnyttjande av barn för sexuell posering

Kränkande fotografering

Olaga integritetsintrång

Olaga hot

Barnpornografibrott

Våldtäkt

Vad innebär samtycke och samtyckeslagen?

Övningar

Dilemman

Dela in eleverna i mindre grupper och dela ut remsorna med dilemman till varje grupp. Låt en elev i taget dra en remsa och läsa den högt för de andra i gruppen. Den som läser har ordet först, men får passa. Därefter får de andra i gruppen dela med sig av sina tankar.

Avsluta med att grupperna delar med sig eller lyft en fråga till diskussion i helklass.

Dilemman

Din kompis berättar att hen fått en nude skickad till sig av en okänd person. Hen är ledsen och vet inte vad hen ska göra. Vad säger du? Vad gör du?

Du har haft kontakt med en person på Snap. Du gillar personen. Hen ber dig om en nakenbild. Vad säger du? Vad gör du?

Din kompis har skickat en nude till en person som hen har träffat på nätet. Nu hotar personen att sprida bilden om din kompis inte skickar fler bilder eller betalar 1000 kronor. Vad säger du? Vad gör du?

Du får reda på att din kompis har lagt upp bilder på ett exposekonto och skrivit taskiga kommentarer. Vad säger du? Vad gör du?

Din kompis mår väldigt dåligt efter att ha fått en bild photoshoppad och upplagd på ett exposekonto. Vad säger du? Vad gör du?

Du får ett meddelande av en kompis som skriver om sig och sin pojkvän;

"Panik, Kim tog på min ... innanför mina byxor igår. Jag ville inte men det är nog mitt fel. Jag vågade inte säga nej. Jag försökte bara ta bort handen en gång. Tänk om alla får veta."

Vad säger du? Vad gör du?

Du är arg på en kompis och lägger upp ett en story på Snap på din kompis i underkläder och skriver "Jävla idiot". På kvällen skäms du och ångrar dig. Vad säger du? Vad gör du?

Övningar

Ta ställning till påståenden

Dela ut svarslapparna med påståenden till alla elever. Läs upp ett påstående i toget och låt eleverna svara enskilt. Diskutera avslutningsvis svaren i helklass och be eleverna motivera sina svar.

1. Det är alltid olagligt att fota eller filma någon som inte gett sitt samtycke.
2. Det räcker med att någon sagt ja en gång så har man samtycke även nästa gång.
3. Om någon skickar en nude så är det deras eget fel om den sen sprids.
4. Det är normalt att skicka nakenbilder ibland.
5. Om man får pengar så spelar det väl ingen roll om man skickar en halvnaken bild.
6. Det är okej att lägga upp en ful bild på någon man inte gillar på ett exposekonto.
7. Föräldrar får aldrig titta i sitt barns mobil.
8. Det är olagligt att skicka nudes.
9. Jag vet vad jag kan göra om min kompis mår dåligt över något som hänt på nätet.
10. Det är ett brott att tjata, hota eller muta någon för att få en nude.

Ta ställning till påståenden genom att sätta ett kryss på skalan.

1.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
2.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
3.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
4.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
5.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
6.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
7.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
8.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
9.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med
10.	_____	_____	_____
	håller ej med	håller delvis med	håller med

Diskutera svaren i helklass.

Bra och dåliga hemligheter

Hur känns en bra hemlighet?

Ge exempel på en bra hemlighet.

Hur känns en dålig hemlighet?

Ge exempel på en dålig hemlighet.

Bra eller dålig hemlighet?

Sätt ett kryss vid det du tycker är en dålig hemlighet.

- Ni ska överraska en kompis när hen fyller år.
- Du har fått en oönskad nakenbild.
- Någon fotade inne i omklädningsrummet efter idrottslektionen.
- En kompis ber dig att inte berätta vem hen är kär i.
- Du blev sur och la upp en bild på ett exposekonto med en taskig text till. Nu ångrar du dig.
- Din kompis parter försöker ta hen på privata kroppsdelar utan samtycke. Din kompis vågar inte säga nej.
- Du ska få ett syskon men måste hålla det hemligt till en början.